

A Pécsi Ítéltábla Dr. Czudar Balázsügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű és a Dr. Ugrin TamásÜgyvédi Iroda által képviselt **II. rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Törvényszék 2018. december 6. napján kelt .../25. számú ítélete ellen a felperes által 26. sorszámon és a Pf.6. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja és a felperes által az I. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 153.600 (százötvenháromezer-hatszáz) forintra, a II. rendű alperesnek fizetendő perköltség összegét 38.100 (harmincnolcezer-száz) forintra és az államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 130.100 forintra leszállítja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak, az illetékes állami adóhatóság felhívására - a felhívásban közölt módon és időben - 72.600 (hetvenkétezer-hatszáz) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 115.200 (száztizenötezer-kétszáz) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak, az illetékes állami adóhatóság felhívására - a felhívásban közölt módon és időben - 290.200 (kétszázkilencvenezer-kétszáz) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű alperes jogelődje, a ... Zrt. (a továbbiakban: I. rendű alperes) és a felperes 2008. június 5. napján ... szerződésszámon CHF alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással a felperes által megvásárolni kívánt FIAT Doblo Panorama típusú személygépkocsi vételárának finanszírozására. A szerződés szerint az I. rendű alperes által nyújtott kölcsön összege 3.628.000 forint volt, melyet a felperesnek 120 havi részletben, havi 43.061 forint összegű törlesztőrészekben kellett visszafizetni.

A kölcsönszerződés III. pontja a teljes hiteldíjmutató induló mértékét 8,49%-ban határozta meg, azonban a felek az ügyleti kamat százalékos mértékében nem állapodtak meg.

A szerződés V. pontjában a felperes kijelentette, hogy a kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi a Kölcsön Személy- és Kishaszon-gépjárművek-Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban ÁSZF), melynek tartalmát megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek elismerte. A felek rögzítették, hogy a kölcsönszerződés által nem szabályozott kérdésekben az ÁSZF és a hitelező üzletszabályzatának rendelkezései az irányadók.

A szerződés III. és VIII. pontjai értelmében annak elválaszthatatlan 2. számú mellékletét képezte a törlesztési (fizetési) ütemezés, melyet az I. rendű alperes a kölcsön folyósítását követő hét munkanapon belül vállalt a felperesnek megküldeni.

Az egyedi kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételek III.9. pontja tartalmazza, hogy az adós a folyósított kölcsön után ügyleti kamatot köteles fizetni a hitelezőnek. A fizetési ütemezésben meghatározott tőke- és kamatrészből álló törlesztőrészlet (induló) összege az éves (induló) ügyleti kamatláb figyelembevételével kerül kiszámításra. Az ügyleti kamat összegének számítási módja: $\text{ügyleti kamat összege} = \text{tőke} \times \text{elszámolási periódus naptári napjainak száma} \times \text{ügyleti kamatláb} / 360$.

Az ÁSZF III.10. pontja szerint a hitelező a kölcsön összege után a kölcsönszerződésben meghatározott futamidőre a kölcsönszerződésben meghatározott mértékű teljes éves hiteldíj mutatót állapít meg. A teljes hiteldíj mutató (THM) számítása a 41/1997. (III.05.) Korm. rendelet 8-11.§-aiban, valamint az 5-6. számú mellékletében foglaltak szerint történik, és a feltételek, illetve a jogszabályok változása esetén a THM módosulhat. A THM értéke nem tükrözi a kölcsön kamatkockázatát és a deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön árfolyamkockázatát.

Az ÁSZF III.12. pontja rögzíti, hogy az adós minden a kölcsönszerződéssel kapcsolatos fizetési kötelezettségét - deviza alapú kölcsönszerződés esetén is - forintban köteles teljesíteni. Az adós megfelelő devizában kifejezett szerződés szerinti fizetési kötelezettségeit a kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képező fizetési ütemezés tartalmazza.

Az ÁSZF III.13. pontja értelmében a fizetési ütemezés tartalmazza a kölcsönszerződés devizanemét, a megfelelő devizanemben meghatározott törlesztőrészleteket, azok tőke- és kamatmegoszlását és naptári dátum szerinti esedékességét, deviza alapú kölcsönszerződés esetén a szerződés alapárfolyamát (a ... Zrt.-nek a kölcsön folyósításának napjára érvényes deviza vételi árfolyamát), a 14. pont szerinti referencia-kamatlábát és annak a kölcsön folyósításakor érvényes értékét.

A szerződést kötő felek a kölcsönszerződés VI. pontjában rögzítették, hogy a felperes tudomásul veszi, a finanszírozás devizaneme szerinti referencia-kamatláb változásának, valamint a deviza alapú szerződések esetén az árfolyam változásának kockázatát viselni köteles, amelynek eredményeként a törlesztőrészletek az ÁSZF 20-22. pontjai szerint módosulhatnak.

A felperes a szerződéskötés napján külön íven szövegezett „kockázatfeltáró nyilatkozatot” is aláírt. A nyilatkozat tartalmazta, hogy a devizakölcsönök kamatlába jelenleg alacsonyabb, mint a forintkölcsönöké, ezért a devizakölcsönök aktuális törlesztőrészlete is alacsonyabb. A devizában nyilvántartott kölcsönök rendelkeznek azonban néhány olyan jellemzővel, amelyek további költséget és kockázatot jelenthetnek az ügyfeleknek. A devizakölcsönöknél a kamat- és az árfolyamváltozások hatásaként a havi törlesztőrészletek a forintkölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak. A törlesztőrészletek ingadozása a kamat- és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (az adott havi törlesztőrészlet csökken) és kedvezőtlenül (az

adott havi törlesztőrészlet növekszik) is érintheti az ügyfelet. Amikor a forint gyengül a svájci frankkal szemben (vagyis egy svájci frankért a korábbinál több forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet növekszik, amikor viszont a forint erősödik a svájci frankkal szemben (vagyis egy svájci frankért a korábbinál kevesebb forintot kell fizetni), akkor a törlesztőrészlet csökken.

Az I. rendű alperes 2008. június 16. napján a kölcsönösszeget a felperes rendelkezésére bocsátotta és megküldte részére a fizetési ütemezést is.

A felperes a törlesztőrészleteket 2012. évben rendszertelenül fizette meg, melyre figyelemmel az I. rendű alperes 2013. január 28. napján a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta.

A felek között a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolás megtörtént, az elszámolás felülvizsgált. A tisztességtelenül felszámított összeg 2.123 CHF volt, melyet az I. rendű alperes a felperes kölcsönszerződésből eredő tartozására számolt el. Az elszámolás során figyelembe vett kamat mértéke évi 7,41% volt.

Az I. rendű alperes a felperessel szembeni követelését 2015. november 19. napján a II. rendű alperesre engedményezte, erről a felperest 2015. november 24. napján kelt levélben értesítette.

A felperes a módosított keresetében elsődlegesen a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján kérte a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását arra hivatkozással, hogy az az ügyleti kamatot nem tartalmazza. Állította továbbá, hogy az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő szerződéses kikötés tisztességtelen és a szerződés érvénytelen. Ezt arra alapította, hogy a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a felperes nem volt tisztában az árfolyamváltozás kockázatával, ami miatt alappal gondolhatta úgy, hogy annak semmilyen reális valószínűsége nincs. Jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását és az alperesek egyetemleges marasztalását kérte 185.965 forint megfizetésére. Kérte továbbá, hogy a bíróság a II. rendű alperest kötelezze az érvénytelenség megállapításának türéseire. Keresetében a perbeli szerződés felmondása hatálytalanságának megállapítását is kérte, mert azt az I. rendű alperes jogellenesen gyakorolta, a felmondás időpontjában ugyanis a felperesnek nem állt fenn tartozása.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I. rendű alperes - a pergátló kifogás előterjesztésén túl - érdemben annak elismerése mellett, hogy a szerződés az ügyleti kamat százalékos mértékét nem tartalmazza állította, hogy a felek megállapodása a kamatra is kiterjedt. Hivatkozása szerint az egyedi kölcsönszerződés részét képező ÁSZF III.9. pontja és a szerződés 2. számú melléklete, a fizetési ütemezés alapján az ügyleti kamat kiszámítható, ahogy a teljes hiteldíjmutató alapján is ugyanaz a kamatmérték számítható. Kérte az érvénytelenség megállapítása esetén a szerződést a számított és a DH törvény szerinti elszámolás során is alkalmazott kamattal érvényessé nyilvánítani. Állította továbbá, hogy az árfolyamkockázat körében a tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, a szerződés VI. pontja és a kockázatteltáró nyilatkozat alapján a felperes számára világosnak és érthetőnek kellett lennie az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltételnek. A marasztalásra irányuló kereset alapját képező felperesi elszámolást vitatta, míg a felmondás hatálytalanságának megállapítása kapcsán azzal érvelt, hogy a megállapítási kereset feltételei nem állnak fenn.

A II. rendű alperes ellenkérelmében az I. rendű alperessel azonos hivatkozásokat hozott fel.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a 2008. június 5. napján kelt ... számú kölcsönszerződést a megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal érvényessé nyilvánította úgy, hogy az induló ügyleti kamat mértékét évi 7,41 százalékban állapította meg, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Ítéletének indokolásában az I. rendű alperes pergátló kifogását - a kereset nem felel meg a DH2 törvény 37.§-ában foglaltaknak - nem találta alaposnak és a keresetet érdemben vizsgálta. A Hpt. 2. számú mellékletének III/5. és III/13. pontjai alapján megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között létrejött szerződés lakossági, fogyasztási kölcsönszerződésnek, míg az 1959. évi Ptk.685.§ e) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül. A Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján megállapította, hogy a szerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat százalékos mértékét, mely okból semmis. Az érvénytelenség jogkövetkezményét a felek egyező nyilatkozata alapján alkalmazta és a kölcsönszerződést az annak rendelkezéseiből kiszámítható ügyleti kamatmértékkel érvényessé nyilvánította. Alaptalannak találta ugyanakkor a felperes arra való hivatkozását, hogy az I. rendű alperes a tájékoztatási kötelezettségét elmulasztotta, mely miatt az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelen és a szerződés érvénytelen. A Pp.123.§-a alapján úgy foglalt állást, hogy a felmondás hatálytalanságának megállapítása iránti kereset feltételei nem állnak fenn.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset teljesítését, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Fellebbezésében már nem hivatkozott a felmondás hatálytalanságára, melyre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül. A felperes továbbra is hivatkozott arra, hogy a felek a kölcsönszerződésben nem határozták meg a kölcsön ügyleti kamatát, amely miatt a szerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján semmis. E körben nem tartotta alkalmazhatónak a szerződés érvényessé nyilvánítását, mint jogkövetkezményt, mert álláspontja szerint ez ellentétes a fogyasztóvédelmi követelményekkel. Hivatkozott arra is, hogy az I. rendű alperes által adott tájékoztatás az árfolyamkockázat körében nem volt megfelelő, mely okból a szerződési feltétel tisztességtelen és a szerződés érvénytelen. Eltúlzottnak tartotta a megállapított perköltség összegét is, melyet mindkét alperes vonatkozásában kért mérsékelni.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság az alábbiakkal egészíti ki:

A kölcsönszerződés részét képező ÁSZF 100. pontja alapján a felek úgy rendelkeztek, hogy a kölcsönszerződésből eredő jogvitáik rendezésére az adós, adóstárs, a biztosítéki szerződés felei, valamint a hitelező alávetik magukat a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróság kizárólagos illetékességének, amely Választottbíróság saját eljárási szabályai alapján jár.

Az így kiegészített tényállásból az elsőfokú bíróság csak részben vont le helyes jogi következtetéseket, a másodfokú bíróság a jogi indokokat az alábbiak szerint kiegészíti.

A másodfokú bíróság felhívására a felperes a 2019. május 17. napján érkezett beadványában úgy nyilatkozott, hogy a Kúria 3/2013. számú Polgári Jogegységi Határozata alapján tisztességtelen a

kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételek 100. pontjában meghatározott választottbíróági kikötés. A másodfokú bíróság a kikötés érvénytelenségére tekintettel a pert érdemben tárgyalta.

A felperes a fellebbezésében az ítélet hatályon kívül helyezését is kérte. A másodfokú bíróság a fentiek alapján kiküszöbölte az elsőfokú eljárásban megállapítható jogszabálysértést, így a továbbiakban az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésére a Pp.252.§ (2) bekezdése alapján nem volt indok.

A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre utal:

A perbeli kölcsönszerződés a Hpt. szerződéskötéskor hatályos 2. számú mellékletének III. 5. pontja értelmében fogyasztási kölcsönszerződés, míg az 1959. évi Ptk.685.§ e) pontja szerinti fogyasztói szerződés.

A Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontja szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy peres felek között létrejött kölcsönszerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett mértékét, ezért a kölcsönszerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontja alapján semmis.

Az 1959. évi Ptk.237.§ (1) bekezdése kimondja, hogy érvénytelen szerződés esetében a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet kell visszaállítani. A (2) bekezdés értelmében, ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, a bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítja. Az érvénytelen szerződést érvényessé lehet nyilvánítani, ha az érvénytelenség oka - különösen uzsorás szerződés, a felek szolgáltatásainak feltűnő aránytalansága esetén az aránytalan előny kiküszöbölésével - megszüntethető. Ezekben az esetekben rendelkezni kell az esetleg ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás visszatérítéséről.

A kölcsönszerződés, mint pénz időleges használatára irányuló szerződés esetében kizárt a szerződéskötés előtt fennállott helyzet visszaállítása, ezért a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé vagy hatályossá nyilvánítása jöhet szóba, amely jogkövetkezmények alkalmazását a DH2 törvény 37.§ (1) bekezdése kötelezően elő is ír.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010.(VI.28.) PK vélemény 5. pontja alapján, ha az érvénytelenség oka kiküszöbölhető vagy utóbb megszűnt a bíróság az érvénytelen szerződést a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé nyilváníthatja. A szerződés érvényessé nyilvánítása egyenrangú lehetőség az eredeti állapot helyreállításával. Ha mindkettő alkalmazható lenne, akkor a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érvénytelenség melyik jogkövetkezményét alkalmazza. A bíróság a fél által kért jogkövetkezmény helyett az érvénytelenség más jogkövetkezményét is alkalmazhatja, nem alkalmazhat azonban olyan megoldást, amely ellen valamennyi fél tiltakozik.

A másodfokú bíróság a Kúria 2/2010.(VI.28.) PK vélemény 2. pontjára hivatkozással mindenekelőtt kiemeli, hogy a marasztalásra irányuló kereseti kérelemnek az érvénytelenség jogkövetkezményeit illetően konkrétan kell lennie. A felperesnek - figyelemmel a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény)

37.§ (1) bekezdésére is - pontosan meg kellett jelölnie, hogy a jogkövetkezmény alkalmazását milyen tartalommal kéri. A bíróság azonban a kért jogkövetkezmény alkalmazásához nincs kötve, az ügy körülményeire tekintettel más jogkövetkezményt is alkalmazhat. A kereset tehát marasztalásra irányul, amelynek jogcímül szolgál a szerződés érvénytelenségének megállapítása. A másodfokú bíróság emiatt nem értett egyet a felperes fellebbezésében foglaltakkal, miszerint az elsőfokú bíróságnak a rendelkező részben meg kellett volna állapítani a szerződés érvénytelenségét.

Helyesen állapította meg ugyanakkor az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékos értékét, amely a szerződés formai hiányossága, ha az írásba foglalt kölcsönszerződés tartalma alapján kiszámítható az ügyleti kamat mértéke, vagy megállapítható, hogy a felek más módon milyen éves, százalékos mértékű ügyleti kamatban állapodtak meg. Mindkét esetben kiküszöbölhető a szerződés érvénytelenségének oka az ügyleti kamat mértékének meghatározásával.

Az I. rendű alperes a perben hivatkozott arra, hogy az ügyleti kamat éves, százalékos mértéke kiszámítható a kölcsönszerződés tartalma alapján. E vonatkozásban a referencia kamat éves, százalékos mértékét először a fizetési ütemezésben közölte a felperessel, aki nem emelt kifogást sem a közölt referencia kamatmérték, sem a közölt kamatmérték alkalmazásával számított törlesztőrészletek összege ellen, ennek megfelelően kezdte meg a kölcsön törlesztését. Ilyen módon ráutaló magatartással elfogadta a fizetési értesítő adataiban közölt kamatmértéket, amely az I. rendű alperes által csatolt számítás szerint 7,41 % volt.

A kamat éves százalékos értéke meghatározása hiányának, mint érvénytelenségi oknak a jogkövetkezményét maga a jogalkotó is rendezte a DH2 törvényben előírt felülvizsgált elszámolás szabályainak megalkotásával. A pénzügyi intézményeknek ugyanis az általuk kötelezően elvégzendő elszámolást a DH2 törvény 16.§ (2) bekezdése értelmében a Magyar Nemzeti Bank elnökének a törvény felhatalmazása alapján kiadott rendeleteiben (42.,54. és 55/2014 MNB rendelet) meghatározott tartalommal és formában kellett elkészíteniük. Az érintett MNB rendeletekből megállapíthatóan az elszámolásnak egyebek között tartalmaznia kellett a kölcsön induló kamatlábát, amelyet a részletes elszámolásban tüntettek fel a pénzügyi intézmények. Az I. rendű alperes által a felülvizsgált elszámolásban meghatározott ügyleti kamat mértéke évi 7,41% volt.

A fentiekre figyelemmel a perbeli kölcsönszerződés alapján a felperest terhelő ügyleti kamat éves mértéke 7,41 %-ban volt meghatározható. Mivel a törlesztőrészletek összegének kiszámítására ennek a kamatnak az alkalmazásával került sor, a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségének oka ezen ügyleti kamat éves, százalékos mértékének meghatározásával kiküszöbölhető volt.

Az 1959. évi Ptk.209.§ (1) bekezdése alapján tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. A (4) bekezdés értelmében a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a fő szolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

Az 1959. évi Ptk.209/A.§ (1) bekezdése alapján az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötést a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja.

Ezen § (2) bekezdése alapján fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

A Hpt.203.§ (6) bekezdése előírja, hogy olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A Hpt.203.§ (7) bekezdés a) pontja kimondja, hogy a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

Az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ítéletében kifejtette, hogy a szerződési feltételek átláthatóságának a 93/13 EKG irányelvben foglalt követelményei nem korlátozhatók kizárólag azok alaki és nyelvtani szempontból érhető jellegére, mert a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit megismerhesse. Csak ezen ismeret alapján lesz abban a helyzetben, hogy megalapozottan dönthessen az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásáról. Az EUB ezzel egyezően foglalt állást a C-51/17. számú döntésében is megismételve azt, hogy azon követelmény, mely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönvevők számára ahhoz, hogy tájékozott és megalapozott döntéseket hozzanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatban kiemelte, hogy a feltételeknek nemcsak alaki és nyelvtani, de a konkrét tartalom szempontjából is érthetőnek kell lenni, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó értékeln tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit.

A fentiekkel összhangban a Kúriának a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozata 1. pontja értelmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a fő szolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége fő szabályként nem vizsgálható. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érhető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

A másodfokú bíróság - egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával - kiemeli, hogy a szerződés tartalmából, annak VI. pontjából, valamint a felperes által aláírt külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatból az átlagos fogyasztó számára is világosan felismerhető volt, hogy a megkötött szerződés deviza alapú szerződés, azaz devizában nyilvántartott, de forintban folyósított és forintban törlesztett kölcsönszerződés. Az árfolyamváltozásnak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására vonatkozó tájékoztatásból fel kellett ismernie, hogy a svájci frank árfolyamának emelkedése nem csak a törlesztőrészletek, hanem a fennmaradó tőketartozás összegének

emelkedését is eredményezi. Így a felperes a tájékoztatás alapján felmérhette az árfolyamváltozás kockázatának gazdasági következményeit, a kockázatnak a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatását. A felperesnek adott tájékoztatás világos és érthető volt, a kockázatteltérő nyilatkozat és a kölcsönszerződés tartalma alapján a felperes nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. A tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie az árfolyamváltozás mértékére, valószínűségére, gyakoriságára és irányára.

A fentiekre, valamint arra, hogy a felperes - állítása ellenére - ezzel ellentétes alperesi tájékoztatás tényét a perben nem tudta bizonyítani, a másodfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel világos és érthető, ekként annak tisztességtelensége nem vizsgálható és a perbeli kölcsönszerződés ebből az okból nem érvénytelen.

A másodfokú bíróság ugyanakkor nem értett egyet az elsőfokú bíróság perköltség számításával, és ekként a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésével, melyre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - Pp.253.§ (2) bekezdése alapján a perköltségviselés körében megváltoztatta és a felperes által fizetendő perköltség összegét az alábbiak szerint leszállította.

A felperes a keresetlevelét 2016. december 22. napján terjesztette elő a bírósághoz, mely keresetlevelében a pertárgy értékét a marasztalási összeg alapján 270.717 forintban jelölte meg, és annak alapján 15.000 forint eljárási illetéket rótt le. Az elsőfokú bíróság - figyelemmel arra, hogy a felperes kereseti kérelme elsődlegesen a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányult az ügyleti kamat hiánya, valamint az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelensége miatt, másrészt a szerződés felmondásának hatálytalansága megállapítását és marasztalást is kért - a következetes bírói gyakorlatra figyelemmel a pertárgy értékeként a szerződésben kikötött ellenszolgáltatás értékét vette figyelembe és azt 3.628.000 forintban állapította meg.

A másodfokú bíróság a pertárgy értékének megállapításával egyetértett, ugyanakkor úgy foglalt állást, hogy a felperes a szerződés érvényessé nyilvánítására irányuló kereseti kérelem tekintetében pernyertes, míg a tisztességtelen szerződési feltétel érvénytelenségének, valamint a szerződés felmondása hatálytalanságának megállapítása iránti kereseti kérelmek és a marasztalásra irányuló kereseti kérelem vonatkozásában pervesztes lett. Az ítélet tábla a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján a pernyertesség-pervesztesség arányát figyelembe véve azt állapította meg, hogy a felperes 1/3, míg az I. rendű alperes 2/3 arányban lett pernyertes, ugyanakkor a II. rendű alperessel szemben előterjesztett marasztalási kereset vonatkozásában teljes egészében pervesztes lett. A marasztalási kereset 185.965 forint pertárgyértékű volt, így a perköltség megállapításánál is ezt kellett figyelembe venni.

Az ítélet tábla a fentiekre tekintettel a felperest az I. rendű alperes javára 153.600 forint, míg a II. rendű alperes javára a fellebbezésében meghatározott 38.100 forint összegű elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság a fenti pertárgyérték alapulvétele mellett a pervesztesség-pernyertesség arányára és a felperes által megfizetett illetékre figyelemmel kötelezte a felperest és az I. rendű alperest az elsőfokú eljárásban le nem rótt eljárási illeték megfizetésére (felperest: $3.628.000 \times 0,06 = 217.700$ x $2/3 - 15.000 = 130.100$ forint; I. rendű alperest: $217.700 \times 1/3 = 72.600$ forint).

A fellebbezési eljárásban a pertárgyérték számítása azonosan történt, azonban a felperes fellebbezése nem vezetett sikerre, ezért köteles a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes perköltségének megfizetésére, amely a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, az (5) bekezdése és a 4/A.§-a alapján számított mértékű ügyvédi munkadíjból áll. A felperes a fellebbezési illeték megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése köteles.

Pécs, 2019. június 6.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Krastenics Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró